

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ
(Προσφυγή αριθ. 29049/12)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
7 Δεκεμβρίου 2017

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τα οριζόμενα από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο διορθώσεων ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση Στεργιόπουλος κατά Ελλάδας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, αποτελούμενο από τους εξής:

Kristina Pardalos, *πρόεδρος*,

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Aleš Pejchal,

Krzysztof Wojtyczek,

Armen Harutyunyan,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, *δικαστές*,

και Abel Campos, *γραμματέας τμήματος*,

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 14 Νοεμβρίου 2017,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 29049/12) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, ένας υπήκοος της οποίας, ο κ. Παναγιώτης Στεργιόπουλος («ο προσφεύγων») προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 10 Μαΐου 2012 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ενώπιον του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από την κυρία Ε.-Λ. Κούτρα, δικηγόρο του Συλλόγου της Αθήνας. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την εντεταλμένη του αντιπροσώπου της, κυρία Σ. Παπαϊωάννου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων επικαλέστηκε ειδικότερα μία παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

4. Στις 8 Μαρτίου 2016, οι αιτιάσεις που αφορούσαν το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη κατά τα λοιπά σύμφωνα με το άρθρο 54 § 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1969 και είναι κάτοικος Πειραιά.

6. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως αυτά εξετάστηκαν από τους διαδίκους μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως.

7. Στις 23 Νοεμβρίου 2011, ο προσφεύγων συνελήφθη μαζί με τον γιο του Μ.Σ. Τέθηκε υπό κράτηση στις φυλακές Κορυδαλλού με την κατηγορία της ληστείας κατά συναυτουργία και της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση.

8. Στις 28 Νοεμβρίου 2011, η ανακρίτρια διέταξε την προφυλάκισή του αφού τον ανέκρινε (διάταξη αριθ. 18/2011). Έκρινε ειδικότερα ότι από την ανάκριση της υπόθεσης προέκυψαν αποχρώσεις ενδείξεις ενοχής του προσφεύγοντος ως προς την διάπραξη ορισμένων από τα εγκλήματα για τα οποία κατηγορείται και ότι, σε περίπτωση που θα αφηνόταν ελεύθερος, ο ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να τελέσει νέα εγκλήματα και ότι ήταν ύποπτος φυγής.

9. Ο προσφεύγων, ο οποίος ισχυρίζεται ότι έχει προβλήματα καρδιάς και ότι είχε υποστεί έμφραγμα στο παρελθόν, αναφέρει ότι, κατά την διάρκεια της κράτησής του, η κατάσταση της υγείας του απαιτούσε την καθημερινή μεταφορά του στο νοσοκομείο όπου του κατέγραφαν την αρτηριακή πίεση και όπου ο θεράπων ιατρός του είχε συστήσει να την ελέγχει τρεις φορές την ημέρα.

A. Διαδικασία σχετική με την πρώτη αίτηση απόλυσης του προσφεύγοντος

10. Στις 2 Δεκεμβρίου 2011, ο προσφεύγων προσέβαλε την διάταξη αριθ. 18/2011 ενώπιον του συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών. Ζητούσε την εξέταση της προσφυγής του κατά προτεραιότητα λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης της υγείας του κατά την διάρκεια της κράτησής του. Επικαλούμενος την νομολογία του Δικαστηρίου επί του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, ζήτησε να εξεταστεί η προσφυγή του σε «βραχεία προθεσμία». Υποστήριξε ότι η πρόσβαση στο ποινικό μητρώο του κατά την διαδικασία έθετε το ζήτημα της νομιμότητας της διαδικασίας και του σεβασμού της αρχής της ισότητας των όπλων και κάλεσε το δικαστικό συμβούλιο να μην λάβει υπόψη το ποινικό μητρώο του χωρίς να κληθεί να παράσχει, μέσω εγγράφων, διευκρινίσεις και εξηγήσεις. Όσον αφορά την αυτοπρόσωπη παράστασή του ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου, ο προσφεύγων ανέφερε τα εξής:

«(...) Δεν δικαιούμαι να παρασταθώ αυτοπροσώπως ενώπιον του συμβουλίου σας [ενώ τούτο θα σας επέτρεπε να σχηματίσετε] μία σαφή εικόνα της προσωπικότητάς μου. (...)»

11. Στις 19 Δεκεμβρίου 2011, ο εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών πρότεινε την απόρριψη της προσφυγής του προσφεύγοντος.

12. Στις 5 Ιανουαρίου 2012, το συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών εξέτασε την προσφυγή του προσφεύγοντος παρουσία του εισαγγελέως. Αφού δέχθηκε την πρόταση του τελευταίου, απέρριψε το αίτημα του προσφεύγοντος και έκρινε ότι η προσωρινή κράτηση του ενδιαφερομένου έπρεπε να συνεχιστεί (απόφαση αριθ. 28/2012). Παρατήρησε, ειδικότερα, ότι υπήρχαν αποχρώσεις ενδείξεις ενοχής του προσφεύγοντος, ότι αυτός είχε ήδη καταδικαστεί για απάτη και κλοπή – όπως προέκυπτε από το ποινικό μητρώο του – και μπορούσε συνεπώς να καταστεί υπότροπος και ότι τα επικαλούμενα από τον προσφεύγοντα προβλήματα υγείας μπορούσαν να αντιμετωπιστούν μέσα στο πλαίσιο της κράτησης. Από την δικογραφία προκύπτει ότι το δικαστικό συμβούλιο δεν έκανε κάποια αναφορά στον ισχυρισμό του προσφεύγοντος σχετικά με την παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων.

13. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην δικηγόρο του προσφεύγοντος στις 25 Ιανουαρίου 2012. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δεν του επετράπη να παρασταθεί ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου ή να λάβει γνώση της πρότασης του εισαγγελέως.

B. Διαδικασία σχετική με την δεύτερη αίτηση απόλυσης του προσφεύγοντος

14. Στις 3 Φεβρουαρίου 2012, ο προσφεύγων κατέθεσε προσφυγή για την υπό όρους άρση της προσωρινής κράτησής του.

15. Στις 14 Μαρτίου 2012, ο αρμόδιος εισαγγελέας πρότεινε την απόρριψη της προσφυγής του προσφεύγοντος.

16. Στις 2 Απριλίου 2012, ο προσφεύγων ζήτησε να λάβει γνώση της πρότασης του εισαγγελέως και να εκπροσωπηθεί ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου μέσω της δικηγόρου του.

17. Στις 3 Απριλίου 2012, το συμβούλιο Εφετών έκανε δεκτή την προσφυγή του προσφεύγοντος για την απόλυσή του και αυτός αφέθηκε ελεύθερος (απόφαση αριθ. 1139/2012). Από την δικογραφία προκύπτει ότι η δικηγόρος του προσφεύγοντος εκπροσώπησε τον τελευταίο και ότι εξέθεσε τους ισχυρισμούς του ενώπιον του συμβουλίου Εφετών.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

18. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και η πρακτική περιγράφονται στις αποφάσεις *Γιοσάκης κατά Ελλάδας* (αριθ. 1) (αριθ. 42778/05, 12 Φεβρουαρίου 2009), *Γιοσάκης κατά Ελλάδας* (αριθ. 2) (αριθ. 36205/06, 12 Φεβρουαρίου 2009), *Χριστοδούλου και*

λοιποί κατά Ελλάδα (αριθ. 80452, 5 Ιουνίου 2014) και Λαυρεντιάδης κατά Ελλάδα (αριθ. 29896/13, 22 Σεπτεμβρίου 2015).

19. Οι εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις του κώδικα ποινικής δικονομίας (ΚΠΔ) έχουν ως εξής:

Άρθρο 171

«Ακυρότητα που λαμβάνεται και αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και στον Άρειο Πάγο ακόμη προκαλείται:

(...) δ) την εμφάνιση, την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση του κατηγορουμένου και την άσκηση των δικαιωμάτων που του παρέχονται από το νόμο, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα.»

Άρθρο 173

«(...)

2. Από τις απόλυτες ακυρότητες που μνημονεύονται στο άρθρο 171, όσες αναφέρονται σε πράξεις της προδικασίας μπορούν να προτείνονται ωσότου γίνει αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο.»

Άρθρο 175

«Η ακυρότητα μιας πράξης καθιστά άκυρες και τις εξαρτημένες από αυτήν μεταγενέστερες πράξεις της ποινικής διαδικασίας.»

Άρθρο 176

«1. Αρμόδιο να κηρύξει την ακυρότητα των πράξεων της προδικασίας είναι το δικαστικό συμβούλιο, ενώ των πράξεων της διαδικασίας στο ακροατήριο, και της κύριας και της προπαρασκευαστικής, το δικαστήριο που αναλαμβάνει την εκδίκαση της κατηγορίας.

2. Το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο κηρύσσοντας την ακυρότητα διατάσσει την επανάληψη των άκυρων πράξεων αν το κρίνει αναγκαίο και εφικτό.»

Άρθρο 285 – Προσφυγή του τελούντος υπό προσωρινή κράτηση

«1. Κατά του εντάλματος για την προσωρινή κράτηση και της διάταξης του ανακριτή που επέβαλε περιοριστικούς όρους επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να προσφύγει στο συμβούλιο των πλημμελειοδικών. Η προσφυγή γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την προσωρινή κράτηση (...). Η προσφυγή διαβιβάζεται στον εισαγγελέα των πλημμελειοδικών και εισάγεται από αυτόν χωρίς χρονοτριβή μαζί με την πρότασή του στο συμβούλιο, το οποίο και αποφασίζει αμετάκλητα.

(...)

4. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών όταν ασχολείται με την προσφυγή μπορεί να άρει την προσωρινή κράτηση ή να την αντικαταστήσει με τους περιοριστικούς όρους που επιβάλλονται (...)

20. Με τις αποφάσεις με αριθμούς 2252/2002, 234/2006 και 3411/2014, οι οποίες εκδόθηκαν, μέσα στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας, από το διοικητικό πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, το διοικητικό εφετείο Θεσσαλονίκης και το Συμβούλιο της Επικρατείας αντίστοιχα, έγινε δεκτό ότι ένα άτομο το οποίο συνελήφθη και κρατήθηκε κατά τρόπο αυθαίρετο, κατά παράβαση των διατάξεων του εθνικού δικαίου, είχε υποστεί ηθική βλάβη και είχε από την αιτία αυτή δικαίωμα αποζημίωσης (η οποία ορίστηκε εν προκειμένω σε 500 ευρώ (EUR)), κατ'εφαρμογήν του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (ΑΚ).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 § 4 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Α. Αιτιάσεις σχετικά με την πρώτη διαδικασία

21. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το δικαστικό συμβούλιο δεν εξέτασε μέσα σε «βραχεία προθεσμία» την προσφυγή του κατά του εντάλματος για την προσωρινή κράτησή του και ότι δεν του επιτράπη να παρασταθεί ενώπιον του συμβουλίου ούτε να λάβει γνώση της πρότασης του εισαγγελέως. Εκτιμά ότι η τελεσίδικη εθνική απόφαση που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η απόφαση αριθ. 28/2012 του συμβουλίου πλημμελειοδικών Αθηνών. Επικαλείται το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προσθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

1. *Επί του παραδεκτού*

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

22. Η Κυβέρνηση προβάλλει εξ αρχής την μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων και την απουσία της ιδιότητας του θύματος εκ μέρους του προσφεύγοντος.

23. Κατ'αρχήν, επισημαίνοντας ότι ο τελευταίος είχε αφεθεί ελεύθερος κατά τον χρόνο κατάθεσης της προσφυγής, η Κυβέρνηση του καταλογίζει ότι δεν άσκησε μία αγωγή στην βάση του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ. Επικαλούμενος την νομολογία του Δικαστηρίου στις υποθέσεις που αφορούν τις συνθήκες κράτησης και ιδιαίτερα την υπόθεση *Χατζηβασιλειάδης κατά Ελλάδας* (αριθ. 51618/12, 26 Οκτωβρίου 2013), εκτιμά ότι, προσφεύγοντας ενώπιον του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων δεν είχε σκοπό να εμποδίσει την συνέχιση της επικαλούμενης παραβίασης των δικαιωμάτων του, αλλά να επιτύχει μία μεταγενέστερη διαπίστωση παραβίασης του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης από το Δικαστήριο και, ενδεχομένως, μία αποζημίωση για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη. Όμως, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης, η αγωγή στην βάση του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ ήταν ένα αποτελεσματικό και διαθέσιμο ένδικο μέσο και ότι ήταν ικανή να προσφέρει στον προσφεύγοντα επανόρθωση για την ζημία που προκλήθηκε από τις πράξεις ή παραλείψεις οποιουδήποτε δημοσίου οργάνου, όπως, εν προκειμένω, τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι, σε όλες τις υποθέσεις στις οποίες το Δικαστήριο απέρριψε μία τέτοια ένσταση και διαπίστωσε μία παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες ήταν κρατούμενοι – κάτι που δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, το γεγονός της ύπαρξης αμφιβολιών ως προς την αποτελεσματικότητα ενός ενδίκου μέσου δεν συνιστά βάσιμο λόγο που επιτρέπει την απαλλαγή του ενδιαφερόμενου από την άσκηση του ενδίκου μέσου αυτού. Υπ'αυτή την έννοια, υποβάλλει στο Δικαστήριο την απόφαση αριθ. 3411/2014 του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε μέσα στο πλαίσιο μιας διαδικασίας σχετικά με την αποζημίωση ενός κατηγορουμένου για την αυθαίρετη κράτησή του.

24. Κατά δεύτερο λόγο, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος που σχετίζονται με το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης αφορούν υποχρεώσεις συνδεδεμένες με την παράσταση, την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση του κατηγορουμένου. Αναφέρει ότι η μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτών συνιστά λόγο ακυρότητας της διαδικασίας, σύμφωνα με τα άρθρα 171, 173 § 2, 175 και 176 του ΚΠΔ. Προσθέτει ότι μία τέτοια ακυρότητα μπορεί να προβληθεί από τον κατηγορούμενο και να καταλήξει στην κήρυξη της ακυρότητας των επιδίκων πράξεων ή παραλείψεων και στην επανάληψη των πράξεων αυτών. Όμως, κατά την γνώμη της Κυβέρνησης, ο προσφεύγων δεν άσκησε μία αίτηση ακύρωσης και παραδέχεται ότι δεν έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής: πράγματι, κατά την Κυβέρνηση, ο ενδιαφερόμενος θεωρούσε ότι η διαδικασία ενός τέτοιου ενδίκου μέσου θα είχε υπερβολική διάρκεια.

25. Κατά τρίτο λόγο, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, όπως ο προσφεύγων φέρεται να παραδέχθηκε ο ίδιος στην πρώτη προσφυγή του ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου, ούτε ζήτησε να παρασταθεί αυτοπροσώπως ενώπιον του τελευταίου ούτε διατύπωσε την επιθυμία να λάβει γνώση της πρότασης του εισαγγελέως. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα και επομένως δεν έχει την ιδιότητα του θύματος όσον αφορά τις αιτιάσεις του που σχετίζονται με τις αρχές της ισότητας των όπλων και της εκατέρωθεν ακρόασης.

26. Ο προσφεύγων δεν συντάσσεται με την άποψη της Κυβέρνησης σύμφωνα με την οποία αυτός είχε παραδεχθεί, στην πρώτη προσφυγή του ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου, ότι δεν είχε διατυπώσει αίτημα παράστασης ενώπιον του. Επισημαίνει ότι είχε ρητώς αναφερθεί μέσα στην προσφυγή αυτή στην αδυναμία του να παρασταθεί ενώπιον του εν λόγω συμβουλίου και ότι είχε ζητήσει την μη εφαρμογή στην περίπτωσή του κανόνα της μη παράστασης ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου. Προσθέτει ότι η εφαρμοστέα εν προκειμένω εθνική νομοθεσία, ήτοι το άρθρο 285 ΚΠΔ, δεν του επέτρεπε να παρασταθεί αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου κατά την πρώτη διαδικασία και ότι, αντιθέτως, του παρείχε την δυνατότητα – της οποίας αυτός άλλωστε επωφεληθήκε πράγματι – να παρασταθεί κατά την εξέταση της δεύτερης προσφυγής του. Κατά την άποψη του προσφεύγοντος, ακόμη και αν αυτός είχε προβάλει τις εν λόγω ακυρότητες ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου, το τελευταίο θα είχε την αποκλειστική αρμοδιότητα να ακυρώσει την διαδικασία και να διατάξει την επανάληψή της. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι, στην

προσφυγή του ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου, είχε ζητήσει ρητώς, επικαλούμενος την νομολογία του Δικαστηρίου, να εξεταστεί η προσφυγή αυτή σε «βραχεία προθεσμία».

27. Όσον αφορά τα ένδικα μέσα που μνημονεύονται από την Κυβέρνηση, ήτοι την αγωγή στην βάση του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ και την αίτηση ακύρωσης στην βάση του άρθρου 171 του ΚΠΔ, ο προσφεύγων εκτιμά ότι δεν πρόκειται για αποτελεσματικά ένδικα μέσα που θα μπορούσαν να ασκηθούν και να προσφέρουν προσήκουσα επανόρθωση. Κατά πρώτο λόγο, υποστηρίζει ότι, στην παρούσα κατάσταση της εθνικής νομολογίας, δεν υφίσταται κάποια απόφαση που να διέταξε την αποζημίωση ενός διοικούμενου εξαιτίας μιας παραβίασης του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Κατά δεύτερο λόγο, αφού τόνισε ότι, σύμφωνα την νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά το άρθρο 3 της Σύμβασης, οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορούσε να στηρίζει την αγωγή του στο άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ, σε συνδυασμό με τα άρθρα του σωφρονιστικού κώδικα και το άρθρο 3 της Σύμβασης, ισχυρίζεται ότι, εν προκειμένω, δεν μπορούσε να επικαλεστεί αυτή την νομολογία για τον λόγο ότι δεν υπήρχαν συγκεκριμένοι εθνικοί κανόνες, όπως οι διατάξεις του σωφρονιστικού κώδικα, στους οποίους θα μπορούσε να είχε στηριχθεί. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι οι αιτιάσεις του αφορούν ένα δομικό φαινόμενο σχετιζόμενο με τον φόρτο εργασίας των εισαγγελέων και των δικαστών. Επίσης, εκτιμά ότι, εν προκειμένω, δεν ετίθετο ζήτημα μιας «παράνομης» πράξης των δικαστικών οργάνων αφού, κατ'αυτόν, η εθνική νομοθεσία δεν είχε παραβιαστεί.

28. Όσον αφορά την αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας στην βάση του άρθρου 171 του ΚΠΔ, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι αυτή θα είχε οδηγήσει σε πρόσθετη καθυστέρηση της διαδικασίας, πιθανόν για αρκετούς μήνες, λόγω μιας αναγκαίας επανεξέτασης της υπόθεσής του από τον εισαγγελέα και από το δικαστικό συμβούλιο. Προσθέτει ότι, σε κάθε περίπτωση, μία τέτοια αίτηση δεν θα είχε ως αντικείμενο την απόλυσή του.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

29. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανόνας της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων στοχεύει να εξασφαλίσει στα Συμβαλλόμενα Κράτη την δυνατότητα να προλάβει ή να επανορθώσει τις εναντίον τους επικαλούμενες παραβιάσεις προτού να προβληθούν οι ισχυρισμοί αυτοί ενώπιον του (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Remli κατά Γαλλίας*, 23 Απριλίου 1996, § 33, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-II,

και *Selmouni κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25803/94, § 74, CEDH 1999-V). Ο κανόνας αυτός στηρίζεται στην υπόθεση, αντικείμενο του άρθρου 13 της Σύμβασης – με το οποίο παρουσιάζει στενή συγγένεια -, ότι η εθνική έννομη τάξη παρέχει ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο κατά της επικαλούμενης παραβίασης (*Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 152, CEDH 2000-XI).

30. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης προβλέπει ένας επιμερισμό του βάρους της απόδειξης. Όσον αφορά την εναγόμενη κυβέρνηση, όταν αυτή επικαλείται την μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων, οφείλει να πείσει το Δικαστήριο ότι η προσφυγή που μνημονεύει ήταν αποτελεσματική και διαθέσιμη τόσο στην θεωρία όσο και στην πρακτική την εποχή των συμβάντων, δηλαδή ήταν προσβάσιμη, ήταν ικανή να προσφέρει στον προσφεύγοντα την επανόρθωση των αιτιάσεων του και παρουσίαζε εύλογες προοπτικές επιτυχίας (*Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, § 68, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV, και *Sejdovic κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 56581/00, § 46, CEDH 2006-II).

31. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ είναι μία εγκάρσια διάταξη του ελληνικού δικαίου η οποία εφαρμόζεται σε έναν μεγάλο αριθμό καταστάσεων. Μέσα στο πλαίσιο μιας αγωγής η οποία στηρίζεται στο άρθρο αυτό, τα δικαστήρια εξετάζουν παρεμπιπτόντως αν υπήρξε εκ μέρους των αρχών παράνομη πράξη και, σε καταφατική περίπτωση, επιδικάζουν στον ενάγοντα αποζημίωση για ηθική βλάβη.

32. Το Δικαστήριο σημειώνει στην συνέχεια ότι οι αποφάσεις με αριθμούς 2252/2002, 234/2006 και 3411/2014 που εκδόθηκαν από το διοικητικό πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, το διοικητικό εφετείο Θεσσαλονίκης και το Συμβούλιο της Επικρατείας αντίστοιχα (πιο πάνω παράγραφος 20), οι οποίες προσκομίστηκαν από την Κυβέρνηση σε στήριξη των παρατηρήσεών της, αφορούσαν ένα πρόσωπο που είχε συλληφθεί και κρατηθεί κατά παράβαση των διατάξεων του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου.

33. Διαπιστώνει ότι η Κυβέρνηση δεν προσκομίζει παραδείγματα αποφάσεων που έχουν επιδικάσει αποζημιώσεις σε διοικούμενους λόγω της παραβίασης της αρχής της ισότητας των όπλων ή της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης ή ακόμη λόγω της μη τήρησης της εξέτασης σε «βραχεία προθεσμία» της αίτησης αποφυλάκισης των ενδιαφερομένων. Τούτο δεν σημαίνει ότι μία αγωγή στην βάση του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ, σε συνδυασμό με μία άλλη εφαρμοστέα διάταξη

σχετική με την κράτηση, δεν μπορεί να αποτελέσει επαρκές και αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Εν τούτοις, το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα συμπεράσματα των πιο πάνω αναφερομένων αποφάσεων δεν μπορούν να μεταφερθούν αυτομάτως σε οποιαδήποτε κατάσταση και ειδικότερα σ' εκείνη του προσφεύγοντος.

34. Υπό το φως των σκέψεων αυτών, το Δικαστήριο δεν έχει πειστεί ότι μία αγωγή αποζημίωσης στην βάση του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ θα είχε βάσιμη πιθανότητα επιτυχίας και θα είχε προσφέρει, κατά τον χρόνο των συμβάντων, μία προσήκουσα επανόρθωση. Η διαπίστωση αυτή ουδόλως προδικάζει την θέση του Δικαστηρίου στην περίπτωση κατά την οποία η νομολογία των εθνικών δικαστηρίων σχετικά με την εφαρμογή της διάταξης αυτής θα εξελισσόταν στο μέλλον και θα περιέκλειε και καταστάσεις όπως αυτή η οποία απετέλεσε το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής.

35. Το Δικαστήριο εκτιμά επίσης ότι, στην παρούσα κατάσταση της εθνικής νομολογίας, η αιτίαση του προσφεύγοντος δεν θα μπορούσε να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, και τούτο ανεξάρτητα από το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε το δικαίωμα που προτάθηκε από την Κυβέρνηση. Απορρίπτει συνεπώς την ένσταση που προβλήθηκε από την Κυβέρνηση προς τούτο.

36. Όσον αφορά την δεύτερη προσφυγή η οποία μνημονεύεται από την Κυβέρνηση, ήτοι την αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας στην βάση του άρθρου 171 του ΚΠΔ, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, μέσα στο πλαίσιο της άσκησης αυτού του ενδίκου μέσου, το δικαστικό συμβούλιο και το δικαστήριο μπορούν μόνον να διατάζουν την επανεξέταση των πράξεων που κρίθηκαν άκυρες. Έτσι, αυτό το ένδικο μέσο δεν ήταν ικανό να προσφέρει στον προσφεύγοντα μία προσήκουσα επανόρθωση, όπως για παράδειγμα με την μορφή της αποζημίωσης για την βλάβη την οποία αυτός φέρεται να υπέστη εξαιτίας των υποτιθέμενων παρατύπων πράξεων των αρμοδίων αρχών. Αντιθέτως, ακόμη και σε περίπτωση άσκησης και κατάληξης αυτού του ενδίκου μέσου, ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος κρατήθηκε σε ολόκληρη την διάρκεια της διαδικασίας αυτής, θα έπρεπε απλώς να αναμείνει την επανάληψη της διαδικασίας που κατέληξε στην κράτησή του.

37. Τέλος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το τρίτο σκέλος της ένστασης της μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων και η ένσταση η οποία έλκεται από την απουσία της ιδιότητας του θύματος που προβλήθηκαν από την Κυβέρνηση – ήτοι η επικαλούμενη παράλειψη του προσφεύγοντος να καταθέσει αιτήσεις για την αυτοπρόσωπη παράσταση ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου και για την λήψη εκ

μέρους του ενός αντιγράφου της πρότασης του εισαγγελέως – συνδέονται στενά με την ουσία της αιτίας που προβλήθηκε από τον προσφεύγοντα στο επίπεδο του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Αποφασίζει συνεπώς να συνενώσει τις ενστάσεις αυτές με την ουσία.

38. Διαπιστώνοντας ότι οι αιτιάσεις αυτές δεν είναι προδήλως αβάσιμες με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούουν εξάλλου σε οποιονδήποτε άλλο απαραδέκτου, το Δικαστήριο τις κηρύσσει παραδεκτές.

2. Επί της ουσίας

39. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατά το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης, τα άτομα τα οποία συλλαμβάνονται ή κρατούνται έχουν δικαίωμα στην εξέταση του σεβασμού των διαδικαστικών και των ουσιαστικών επιταγών που είναι αναγκαίες για την «νομιμότητα», με την έννοια της Σύμβασης, της στέρησης της ελευθερίας τους (*Lietzow κατά Γερμανίας*, αριθ. 24479/94, § 44, CEDH 2001-I). Ασφαλώς, το άρθρο 5 § 4 δεν υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα Κράτη να καθιερώσουν έναν διπλό βαθμό δωσιδικίας για την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης. Εν τούτοις, όταν ένα Κράτος είναι εφοδιασμένο με ένα τέτοιο σύστημα, όπως εν προκειμένω, οφείλει κατ'αρχήν να παρέχει τις ίδιες εγγυήσεις τόσο στον δεύτερο όσο και στον πρώτο βαθμό (*Kučera κατά Σλοβακίας*, αριθ. 48666/99, § 107, 17 Ιουλίου 2007, *Herz κατά Γερμανίας*, αριθ. 44672/98, §§ 64-65, 12 Ιουνίου 2003, *Navarra κατά Γαλλίας*, 23 Νοεμβρίου 1993, § 28, série A no. 273-B, και *Toth κατά Αυστρίας*, 12 Δεκεμβρίου 1991, § 84, série A no. 224).

α) Ως προς την απαίτηση της «βραχείας προθεσμίας»

40. Ο προσφεύγων επισημαίνει ότι το δικαστικό συμβούλιο χρειάστηκε πενήντα τέσσερις ημέρες για να αποφανθεί επί της πρώτης προσφυγής του, γεγονός το οποίο, κατά την άποψή του, συνιστά μία υπερβολική διάρκεια, και τούτο πολύ περισσότερο ενώ αυτός είχε ζητήσει την εξέταση της υπόθεσής του κατά προτεραιότητα λόγω της κατάστασης της υγείας του.

41. Η Κυβέρνηση είναι της άποψης ότι ο χρόνος που χρειάστηκε το δικαστικό συμβούλιο για να αποφανθεί επί της προσφυγής που κατατέθηκε από τον προσφεύγοντα στις 2 Δεκεμβρίου 2011 δεν μπορεί να θεωρηθεί υπερβολικός, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτέρων περιστάσεων της υπόθεσης και ειδικότερα των εγκλημάτων για τα οποία κατηγορείται ο ενδιαφερόμενος. Εκτιμά ότι το χρονικό

διάστημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη έληξε στις 5 Ιανουαρίου 2012 – ημερομηνία κατά την οποία το δημοτικό συμβούλιο δημοσίευσε την με αριθμό 28/2012 απόφασή του -, και όχι στις 25 Ιανουαρίου 2012 – ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην εκπρόσωπο του προσφεύγοντος. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη της Κυβέρνησης, το επίδικο χρονικό διάστημα διήρκεσε τριάντα πέντε ημέρες και όχι πενήντα πέντε ημέρες – όπως ισχυρίζεται ο προσφεύγων. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου σε παρόμοιες υποθέσεις, το χρονικό διάστημα αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί υπερβολικό.

42. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ'αρχήν ότι οι διαδικασίες οι σχετικές με ζητήματα στέρησης της ελευθερίας, με την έννοια του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, απαιτούν ιδιαίτερη επιμέλεια και ότι οι ενστάσεις της απαίτησης του ελέγχου σε «βραχεία προθεσμία» της νομιμότητας της κράτησης επιβάλλουν μία στενή ερμηνεία (*Hutchison Reid κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50272/99, § 79, CEDH 2003-IV). Το ζήτημα του κατά πόσον η αρχή της ταχύτητας της διαδικασίας τηρήθηκε νοείται όχι αφηρημένα αλλά μέσα στο πλαίσιο μιας συνολικής εκτίμησης των δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της υπόθεσης (*E. Κατά Νορβηγίας*, 29 Αυγούστου 1990, § 64, série A no. 181-A, *Delbec κατά Γαλλίας*, αριθ. 43125/98, § 33, 18 Ιουνίου 2002, και *Luberti κατά Ιταλίας*, 23 Φεβρουαρίου 1984, §§ 33-37, série A no. 75), και ιδιαίτερα υπό το φως της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, των τυχόν ιδιαιτεροτήτων της εθνικής διαδικασίας καθώς και της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος κατά την διάρκειά της (*Bubullima κατά Ελλάδας*, αριθ. 41533/08, § 27, 28 Οκτωβρίου 2010). Κατ'αρχήν, παρά ταύτα, δεδομένου ότι διακυβεύεται η ελευθερία του ατόμου, το Κράτος οφείλει να μεριμνήσει ώστε η διαδικασία να διεξαχθεί στον ελάχιστο χρόνο (*Fuchser κατά Ελβετίας*, αριθ. 55894/00, § 43, 13 Ιουλίου 2006).

43. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων κατέθεσε μία προσφυγή κατά της διάταξης προσωρινής κράτησης η οποία εκδόθηκε σε βάρος του από την ανακρίτρια στις 2 Δεκεμβρίου 2011 και ότι, στην προσφυγή του, αυτός επικαλέστηκε την νομολογία του επί του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης για να ζητήσει την εξέταση της αμφισβήτησης αυτής σε «βραχεία προθεσμία». Όμως, ο εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών διατύπωσε την γνώμη του στις 19 Δεκεμβρίου 2011 και το δικαστικό συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του στις 5 Ιανουαρίου 2012.

44. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι το χρονικό διάστημα που παρήλθε – ήτοι μία διάρκεια τριάντα τεσσάρων ημερών – είναι ασύμβατο με την απαίτηση του ελέγχου σε «βραχεία προθεσμία» για τους σκοπούς του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Για

λόγους σύγκρισης, υπενθυμίζει ότι, στις αποφάσεις *Rehbock κατά Σλοβενίας* (αριθ. 29462/95, § 84, CEDH 2000-XII), *Kadem κατά Μάλτας* (αριθ. 55263/00, §§ 44-45, 9 Ιανουαρίου 2003), *Memedova κατά Ρωσίας* (αριθ. 7064/05, § 96, 1^η Ιουνίου 2006), *Butuson κατά Ρωσίας* (αριθ. 7923/04, § 34, 22 Δεκεμβρίου 2009) και *Τσιτσιρίγγος κατά Ελλάδας* (αριθ. 29747/09, § 66, 17 Ιανουαρίου 2012), έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου αυτού για διαστήματα είκοσι τριών, δεκαεπτά, είκοσι έξι, είκοσι και είκοσι δύο ημερών αντίστοιχα.

45. Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης ως προς τούτο.

β) Ως προς τις αρχές της ισότητας των όπλων και της εκατέρωθεν ακρόασης

46. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι αρχές της ισότητας των όπλων και της εκατέρωθεν ακρόασης δεν τηρήθηκαν εν προκειμένω. Βεβαιώνει ότι, κατά την διάρκεια της πρώτης διαδικασίας, το δικαίωμα της αυτοπρόσωπης παράστασης ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου δεν του δόθηκε, παρά το σχετικό αίτημά του, για τον λόγο ότι το άρθρο 285 του ΚΠΔ δεν προβλέπει την δυνατότητα αυτή.

47. Η Κυβέρνηση επαναλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα επιχειρήματα που εκτέθηκαν σχετικά με την ένσταση την ελκόμενη από την μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων και την έλλειψη της ιδιότητας του θύματος εκ μέρους του προσφεύγοντος.

48. Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου, η δυνατότητα για έναν κρατούμενο «να ακουστεί ο ίδιος ή, εν ανάγκη, μέσω κάποιας μορφής εκπροσώπησης» συγκαταλέγεται μεταξύ των «θεμελιωδών δικονομικών εγγυήσεων οι οποίες έχουν εφαρμογή σε υποθέσεις στέρησης της ελευθερίας» (*Sanchez-Reisse κατά Ελβετίας*, 21 Οκτωβρίου 1986, § 51, série A no. 107). Τούτο ισχύει ιδιαίτερα όταν η παράσταση του προσφεύγοντος μπορεί να θεωρηθεί ως το μέσον για την εξασφάλιση της ισότητας των όπλων, μιας από τις κύριες εγγυήσεις που είναι σύμφυτες με μία αρχή δικαστικού χαρακτήρα ως προς την Σύμβαση.

49. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στην υπόθεση *Καμπάνης κατά Ελλάδας* (13 Ιουλίου 1995, § 58, série A no. 318-B), εκτίμησε ότι «η ισότητα των όπλων επέβαλε την παροχή στον προσφεύγοντα της δυνατότητας να παρασταθεί ταυτόχρονα με τον εισαγγελέα προκειμένου να μπορεί να απαντήσει στα συμπεράσματά του». Κατέληξε ότι, «παραλείποντας να προσφέρει στον ενδιαφερόμενο μία επαρκή συμμετοχή σε μία

διαδικασία η έκδοση της οποίας ήταν καθοριστική για την συνέχιση ή την άρση της κράτησής του, το ελληνικό νομικό σύστημα το οποίο ίσχυε την εποχή εκείνη και όπως εφαρμόστηκε στην παρούσα υπόθεση δεν ικανοποίησε τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4».

50. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η νομολογία αυτή, η οποία θεσπίστηκε με την ευκαιρία μιας διαδικασίας η οποία διεξήχθη ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου ενός πλημμελειοδικείου, θα πρέπει να εφαρμοστεί και εν προκειμένω, όπου το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο κλήθηκε να αποφανθεί επί της προσφυγής που κατατέθηκε από τον προσφεύγοντα κατά της θέσης του υπό προσωρινή κράτηση. Σημειώνει ότι γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν κατέθεσε χωριστή αίτηση προκειμένου να ακουστεί, ταυτόχρονα με τον εισαγγελέα, όπως επισημαίνει η Κυβέρνηση, είναι άτοπη διότι το άρθρο 285 του ΚΠΔ δεν προβλέπει την παράσταση του κατηγορουμένου ή του εκπροσώπου του, χωρίς πάντως να την απαγορεύει. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι, στην προσφυγή του, ο προσφεύγων είχε μνημονεύσει την αδυναμία του να παρασταθεί αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου.

51. Όσον αφορά το επιχείρημα της Κυβέρνησης σύμφωνα με το οποίο ο προσφεύγων δεν ζήτησε να λάβει ένα αντίγραφο της πρότασης του εισαγγελέως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, ακόμη και αν ένα τέτοιο αίτημα είχε κατατεθεί και γίνει δεκτό, οι εφαρμοστέες διατάξεις δεν επέτρεπαν στον προσφεύγοντα, κατά τρόπο ρητό, να επωφεληθεί της δυνατότητας να παρασταθεί αυτοπροσώπως ή μέσω ενός δικηγόρου ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει προς τούτο ότι η ισότητα των όπλων επιβάλλει το να μπορεί ο κατηγορούμενος να απαντήσει στην πρόταση του εισαγγελέως ενώπιον του ιδίου οργάνου (βλέπε, *mutatis mutandis*, Γιοσάκης κατά Ελλάδας (αριθ. 2), αριθ. 36205/06, §§ 60-65, 12 Φεβρουαρίου 2009).

52. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων στερήθηκε της δυνατότητάς του να αντικρούσει κατά προσήκοντα τρόπο τους λόγους οι οποίοι προβλήθηκαν ως αιτιολογία της προσωρινής κράτησής του.

53. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο απορρίπτει τις ενστάσεις της Κυβέρνησης τις ελκόμενες από την μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων και από την έλλειψη της ιδιότητας του θύματος εκ μέρους του προσφεύγοντος και καταλήγει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης στο σημείο αυτό.

B. Αιτιάσεις σχετικά με την δεύτερη διαδικασία

54. Στις παρατηρήσεις του, οι οποίες υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο στις 31 Αυγούστου 2016, ο προσφεύγων παραπονείται διότι δεν είχε εγκαίρως πρόσβαση στην πρόταση του εισαγγελέως και δεν είχε μπορέσει κατά συνέπεια να αντιταχθεί αποτελεσματικά σε αυτήν.

55. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, μέσα στην προσφυγή του, ο προσφεύγων δεν προέβαλε αιτιάσεις σχετικά με τις αρχές του σεβασμού της ισότητας των όπλων και της εκατέρωθεν ακρόασης όσον αφορά την δεύτερη προσφυγή του. Σημειώνει επίσης ότι, προκειμένου για την απαίτηση ενός ελέγχου σε «βραχεία προθεσμία», αυτός δεν τεκμηρίωσε τις αιτιάσεις του, αλλά ανέφερε μόνον ότι η προσφυγή του, «η οποία κατατέθηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2012, εξετάστηκε στις 3 Απριλίου 2012 και οδήγησε στην απόλυσή του». Πράγματι, ο προσφεύγων αρκέστηκε να εκθέσει λεπτομερώς τις επικαλούμενες παραβιάσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης όσον αφορά την πρώτη επίδικη διαδικασία.

56. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η αιτίαση αυτή προβλήθηκε στις 31 Αυγούστου 2016, ήτοι περισσότερο από έξι μήνες μετά τις 3 Απριλίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία το δικαστικό συμβούλιο έκανε δεκτή την δεύτερη αίτηση αποφυλάκισης που κατατέθηκε από τον προσφεύγοντα (πιο πάνω παράγραφος 17), το Δικαστήριο εκτιμά ότι το σκέλος αυτό της προσφυγής πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο ως εκπρόθεσμο, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

57. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

58. Ο προσφεύγων ζητεί τα ακόλουθα ποσά για την ηθική βλάβη την οποία υποστηρίζει ότι υπέστη: 120.000 EUR για επικαλούμενη παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, 60.000 EUR για έκαστη από τις επικαλούμενες παραβιάσεις του

άρθρου 5 §§ 1 και 4 της Σύμβασης και 9.000 EUR για εκείνες του άρθρου 13 της Σύμβασης. Ο προσφεύγων καλεί το Δικαστήριο να καταβάλει τα ποσά αυτά απευθείας στον λογαριασμό της εκπροσώπου του.

59. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι τα αιτούμενα ποσά είναι υπερβολικά και ότι αναφέρονται εν μέρει σε αιτιάσεις οι οποίες δεν απετέλεσαν το αντικείμενο κοινοποίησης. Θεωρεί επίσης ότι μία διαπίστωση παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη αποζημίωση.

60. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει καταλήξει στην παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης ως προς τις απαιτήσεις της «βραχείας προθεσμίας» και τις αρχές της ισότητας των όπλων και της εκατέρωθεν ακρόασης όσον αφορά την πρώτη επίδικη διαδικασία. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 3.000 EUR για την ηθική βλάβη.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

61. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 9.000 EUR για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ενώπιον του Δικαστηρίου. Όσον αφορά τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου, επισημαίνει ότι έχει υπογράψει ένα συμφωνητικό με την εκπρόσωπό του. Τονίζει ότι, βάσει του συμφωνητικού αυτού, θα καταβάλει στην τελευταία 9.000 EUR σε περίπτωση διαπίστωσης τουλάχιστον μιας παραβίασης της Σύμβασης και ότι, πάντοτε βάσει του συμφωνητικού αυτού, κανένα ποσό δεν θα οφείλεται για την αμοιβή της σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής. Τέλος, ο προσφεύγων ζητεί να καταβληθεί οποιοδήποτε ποσό το οποίο τυχόν θα επιδικαστεί απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό της εκπροσώπου του.

62. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο και είναι της γνώμης ότι οποιοδήποτε ποσό το οποίο θα επιδικαστεί για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη δεν θα πρέπει να υπερβεί τα 1.000 EUR.

63. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων έχει καταρτίσει με την εκπρόσωπό του μία συμφωνία σχετικά με τις αμοιβές της, η οποία φαίνεται να προσομοιάζει με συμφωνητικό *quota litis* (εργολαβικό συμφωνητικό). Μία τέτοια συμφωνία μπορεί να βεβαιώσει, εφόσον είναι νομικά έγκυρη, ότι ο ενδιαφερόμενος οφείλει πράγματι τα αιτούμενα ποσά. Μία τέτοια συμφωνία, η οποία γεννά υποχρεώσεις μεταξύ του δικηγόρου και του πελάτη του, δεν θα μπορούσε να δεσμεύσει το Δικαστήριο, το οποίο οφείλει να αποτιμήσει το επίπεδο των εξόδων και

της δικαστικής δαπάνης προς επιδίκαση όχι μόνον σε σχέση με το πραγματικό των επικαλουμένων εξόδων, αλλά και σε σχέση με τον εύλογο χαρακτήρα τους (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], αριθ. 31107/96, § 55, CEDH 2000-XI).

64. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατέληξε σε μία παραβίαση της Σύμβασης μόνον όσον αφορά τα παράπονα τα ελκόμενα από το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης σχετικά με την παρούσα διαδικασία. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος αυτού, εκτιμά εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 1.000 EUR για τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε για την διαδικασία ενώπιον του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

65. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να ευθυγραμμίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας με το επιτόκιο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

1. *Απορρίπτει*, ομόφωνα, τα δύο πρώτα σκέλη της ένστασης της μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων η οποία προβλήθηκε από την Κυβέρνηση,
2. *Συνενώνει με την ουσία*, κατά πλειοψηφία, το τρίτο σκέλος της ένστασης της μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων και την ένσταση την ελκόμενη από την έλλειψη της ιδιότητας του θύματος η οποία προβλήθηκε από την Κυβέρνηση,
3. *Κηρύσσει*, ομόφωνα, την προσφυγή παραδεκτή όσον αφορά την αιτίαση που έλκεται από το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης σχετικά με την υποχρέωση να αποφανθεί σε «βραχεία προθεσμία» μέσα στο πλαίσιο της εξέτασης της προσφυγής που κατατέθηκε από τον προσφεύγοντα στις 2 Δεκεμβρίου 2011 ενώπιον του συμβουλίου Πλημμελειοδικείου Αθηνών,
4. *Κηρύσσει*, κατά πλειοψηφία, την προσφυγή παραδεκτή όσον αφορά την αιτίαση που έλκεται από το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης σχετικά με την υποχρέωση να επιτρέψει στον προσφεύγοντα να παρασταθεί ενώπιον του συμβουλίου Πλημμελειοδικείου Αθηνών με την ευκαιρία της εξέτασης της από 2 Δεκεμβρίου 2011 προσφυγής του,
5. *Κηρύσσει*, ομόφωνα, την προσφυγή απαράδεκτη κατά τα λοιπά,

6. *Αποφαίνεται, ομόφωνα, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης ως προς την υποχρέωση να αποφανθεί σε «βραχεία προθεσμία» μέσα στο πλαίσιο της εξέτασης της προσφυγής που κατατέθηκε από τον προσφεύγοντα στις 2 Δεκεμβρίου 2011 ενώπιον του συμβουλίου Πλημμελειοδικείου Αθηνών,*
7. *Αποφαίνεται, με ψήφους έξι έναντι μιας, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης όσον αφορά την υποχρέωση να επιτρέψει στον προσφεύγοντα να παρασταθεί ενώπιον του συμβουλίου Πλημμελειοδικείου Αθηνών με την ευκαιρία της εξέτασης της από 2 Δεκεμβρίου 2011 προσφυγής του, και, κατά συνέπεια, απορρίπτει τις προκαταρκτικές ενστάσεις της Κυβέρνησης οι οποίες συνενώθηκαν με την ουσία,*
8. *Αποφαίνεται, ομόφωνα,*
(α) *ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει, εντός τριών μηνών από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά:*
i) *3.000 EUR (τρεις χιλιάδες ευρώ) στον προσφεύγοντα, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο, για την ηθική βλάβη,*
ii) *1.000 EUR (χίλια ευρώ), πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο, για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, ποσό το οποίο πρέπει να καταβληθεί στον τραπεζικό λογαριασμό της εκπροσώπου του,*
(β) *ότι από την λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσανζηθούν με έναν απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς εκείνο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσανζημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.*
9. *Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.*

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 7 Δεκεμβρίου 2017, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)
Abel Campos
Γραμματέας

(υπογραφή)
Kristina Pardalos
Πρόεδρος

Στην παρούσα απόφαση έχει επισυναφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 45 § 2 της Σύμβασης και 74 § 2 του κανονισμού, η έκθεση της αντίθεσης γνώμης του δικαστή K. Wojtyczek.

(μονογραφή) K.P.

(μονογραφή) A.C.

ΕΝ ΜΕΡΕΙ ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΓΝΩΜΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗ WOJTYCZEK

1. Στην παρούσα υπόθεση, η διαφωνία μου αφορά την εκτίμηση της αιτίας της ελκόμενης από το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης όσον αφορά την υποχρέωση να επιτρέψει στον προσφεύγοντα να παρασταθεί ενώπιον του συμβουλίου Πλημμελειοδικείου Αθηνών με την ευκαιρία της εξέτασης της από 2 Δεκεμβρίου 2011 προσφυγής του. Κατά την γνώμη μου, η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη και αβάσιμη.

Η πλειοψηφία εξέφρασε την ακόλουθη άποψη: «[Το Δικαστήριο] σημειώνει ότι γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν κατέθεσε χωριστή αίτηση προκειμένου να ακουστεί, ταυτόχρονα με τον εισαγγελέα, όπως επισημαίνει η Κυβέρνηση, είναι άτοπη διότι το άρθρο 285 του ΚΠΔ δεν προβλέπει την παράσταση του κατηγορουμένου ή του εκπροσώπου του, χωρίς πάντως να την απαγορεύει.»

Το επιχείρημα αυτό δεν με πείθει. Διαπιστώνω ότι, όταν, στις 2 Απριλίου 2012, ο προσφεύγων ζήτησε να λάβει γνώση της πρότασης του εισαγγελέως και να εκπροσωπηθεί ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου μέσω της δικηγόρου του, αυτή μπόρεσε να παρασταθεί ενώπιον του συμβουλίου Εφετών και να εκθέσει τους ισχυρισμούς της. Ακόμη και αν το άρθρο 285 του ΚΠΔ δεν προβλέπει την παράσταση του κατηγορουμένου ή του εκπροσώπου του, ήταν δυνατόν για την πρακτική να ευθυγραμμιστεί με τα πρότυπα της Σύμβασης. Δεν βλέπω τον λόγο για τον οποίο ο προσφεύγων δεν διατύπωσε ανάλογο αίτημα όταν προσέβαλε, στις 2 Δεκεμβρίου 2011, την διάταξη αριθ. 18/2011 ενώπιον του συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών. Απουσία ενός τέτοιου αιτήματος, είναι δύσκολο να καταλήξει κανείς ότι τα εθνικά ένδικα μέσα έχουν εξαντληθεί και να διαπιστώσει την παραβίαση ενός δικαιώματος το οποίο ο προσφεύγων δεν επικαλέστηκε εν προκειμένω.

2. Η εξέταση της παρούσας υπόθεσης επιβάλλει να καθοριστεί προηγουμένως αν το συμβούλιο πλημμελειοδικών το οποίο αποφαινεται επί των προσφυγών κατά της διάταξης θέσης υπό προσωρινή κράτηση είναι ο δικαστής του πρώτου βαθμού ή ο δικαστής του δευτέρου βαθμού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο δικαστής του πρώτου βαθμού πρέπει να είναι ο ανακριτής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 39 του σκεπτικού, το ελληνικό Κράτος φέρεται να διαθέτει ένα σύστημα δύο βαθμών δικαιοδοσίας για την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης. Ως εκ τούτου, ο ανακριτής φέρεται να αποφαινεται επί της προσωρινής

κράτησης ως δικαστήριο πρώτου βαθμού, ενώ το συμβούλιο πλημμελειοδικών φέρεται να αποφαίνεται στον δεύτερο βαθμό.

Δεν έχω πειστεί από μία τέτοια προσέγγιση. Πρώτον, η έννοια του δικαστηρίου προϋποθέτει επαρκείς εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο ανακριτής πληροί εξ ολοκλήρου τα κριτήρια ενός ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου, θα ήταν αναγκαίο να γίνει λεπτομερής ανάλυση του καθεστώτος του. Δεύτερον, αν το κριτήριο της ανεξαρτησίας φαίνεται εκ πρώτης όψεως να ικανοποιείται, δεν ισχύει το ίδιο για το κριτήριο της αμεροληψίας, η ικανοποίηση του οποίου εγείρει πολύ σοβαρές αμφιβολίες. Ο ανακριτής έχει την ευθύνη για την αποτελεσματικότητα και για την ταχύτητα της έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό, αυτός μπορεί να μπει σε μεγάλο πειρασμό να χρησιμοποιήσει μέσα τα οποία, χωρίς να είναι απαραίτητα, επιταχύνουν και διευκολύνουν την έρευνα. Δεν φαίνεται συνεπώς να έχει την απαιτούμενη απόσταση ούτε για να εκτιμήσει αν λιγότερο περιοριστικά μέτρα είναι επαρκή ούτε για να εξισορροπήσει τις διάφορες συγκρουόμενες αξίες. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι δύσκολο να θεωρηθεί ότι ο ανακριτής πληροί όλα τα κριτήρια ενός δικαστηρίου με την έννοια της Σύμβασης. Το πρώτο όργανο το οποίο ικανοποιεί πλήρως τις απαιτήσεις ενός ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου φαίνεται να είναι το συμβούλιο πλημμελειοδικών.

Θλίβομαι διότι η πλειοψηφία έκρινε άσκοπη την εξέταση αυτών των θεμελιωδών ζητημάτων.

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 12 Ιανουαρίου 2017

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος